

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ BİREYLERE YÖNELİK EĞİTİM-ÖĞRETİM VE
SINAV UYGULAMALARI YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı; Çukurova Üniversitesine bağlı birimler tarafından yapılan özel yetenek sınavları ile ders ve sınıf geçmeye yönelik sınavlarda engelli bireylere yönelik sınav uygulamalarından ve engelli kontenjanlarından yararlanacak olan aday ve öğrencilerin sağlık şartları ile eğitim-öğretim ve sınav süreçlerinde uygulanacak akademik uyarlamalara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge; Çukurova Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik programlarına devam etmekte olan engelli öğrenciler ile geçici engelli olan öğrencilerin eğitim-öğretim ve sınav uygulamalarını kapsar.

(2) Akademik uyarlamaya ilişkin hükümler yalnızca engelli öğrenciler ile geçici engel durumu bulunan öğrenciler hakkında uygulanır.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 üncü ve 44 üncü maddeleri, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 15 inci maddesi, 14/8/2010 tarihli ve 27672 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği, 8/3/2022 tarihli ve 31772 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmelik ile 10/06/2026 tarihli ve 8/6 sayılı Senato Kararı ile kabul edilen Çukurova Üniversitesi Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Akademik uyarlama: Engelli öğrencilerin yaşama ve eğitim-öğretim sürecine tam katılımlarını sağlamak ve eğitim-öğretim hizmetlerinden eşit ve adil bir şekilde faydalanma şartlarını en üst düzeye çıkarmak amacıyla, dersin/programın temel öğrenme çıktıları korunarak Üniversite bünyesinde gerçekleştirilen eğitsel ve fiziksel makul düzenlemelerin tümünü,
- b) Akademik Uyarlama Kararı: Engelli öğrenciye uygulanacak akademik uyarlamaları belirleyen ilgili birim yönetim kurulu kararı,

- c) Birim: Çukurova Üniversitesine bağlı Enstitü, Fakülte, Devlet Konservatuarı, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokullarını,
- ç) Birim Akademik Danışmanı: Çukurova Üniversitesi Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü Yönergesi uyarınca birimlerde Koordinatörlük faaliyetlerini yürütmek üzere görevlendirilen Engelsiz Üniversite Birim Akademik Danışmanını,
- d) ÇEÜK: Çukurova Üniversitesi Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğünü,
- e) ÇÖZGER: 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çocuklar için Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında Çocuklar için Özel Gereksinim Raporunu,
- f) Engelli öğrenci: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen ve bu durumu engelli sağlık kurulu raporu ile tespit edilmiş yükseköğrenim öğrencisini veya adayını,
- g) Engelli sağlık kurulu raporu: Tüm yaş grupları için Sağlık Bakanlığınca engelli/ÇÖZGER sağlık kurulu raporu vermeye yetkilendirilen hastanelerden alınmış ÇÖZGER/ESKR’yi,
- ğ) ESKR: 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Erişkinler için Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporunu,
- h) Geçici engel durumu: Kaza, yaralanma veya travmalara bağlı geçici sağlık problemi, hastalık ya da hamilelik durumunda ortaya çıkan ve süreklilik göstermeyen engel durumunu,
- ı) Hastane: Sağlık raporundaki tanıya yönelik branşlarda uzman hekimi bulunan; Sağlık Bakanlığınca ÇÖZGER/ESKR/durum bildirir sağlık kurulu raporu düzenleme yetkisi verilmiş hastaneleri,
- i) ICD kodu: Sağlık kurulu raporlarında da kullanılan, hastalıkların sınıflandırması ve hastalık isimlerinin kesin kriterlere göre bir araya getirilmesinden oluşan uluslararası kategorik kodlama sistemini (Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırılması Kodu),
- j) İlgili birim yönetim kurulu: Öğrencinin kayıtlı olduğu birimin yönetim kurulunu,
- k) İşaretleyici yardımı: Cevap kâğıdında kendileri kodlama yapamayacak veya açık uçlu sorulara cevap yazamayacak adaylar ya da öğrenciler için cevap kâğıdında kodlama yapmak veya yazılı cevap vermek üzere ilgili anabilim dalı veya bölüm başkanlığı tarafından atanmış sınav görevlisini,
- l) Okuyucu yardımı: Soruları kendileri okuyamayan aday veya öğrencilerin sınav sorularını okumak üzere ilgili anabilim dalı veya bölüm başkanlığı tarafından atanmış sınav görevlisini,
- m) OSB: Otizm spektrum bozukluğunu,
- n) ÖGV: “Özel gereksinimi vardır” ibaresini,

- o) Rektör: Çukurova Üniversitesi Rektörünü,
 - ö) Sağlık kurulu raporu: Tüm yaş grupları için Sağlık Bakanlığının yetkilendirdiği hastanelerden alınmış durum bildirir sağlık kurulu raporunu,
 - p) Senato: Çukurova Üniversitesi Senatosunu,
 - r) Üniversite: Çukurova Üniversitesini,
 - s) Yönetmelik: 8/3/2022 tarihli ve 31772 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmeliği,
 - ş) Yürütme Kurulu: Engelsiz Üniversite Yürütme Kurulunu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Akademik Uyarlama Süreci

Başvuru

MADDE 5- (1) Akademik uyarlama talebinde bulunmak isteyen öğrenci; ESKR, ÇÖZGER veya durumunu gösterir sağlık belgeleri ile birlikte ÇEÜK Akademik Uyarlama Hizmeti Başvuru Formunu çevrim içi veya elden doldurarak ÇEÜK’e başvurur. Başvuru, öğrencinin kayıtlı olduğu birim veya Birim Akademik Danışmanı aracılığıyla da ÇEÜK’e iletebilir.

(2) Geçici engel durumları hariç olmak üzere, süregelen engeli olan öğrencilerin kendilerine mahsus ders ve sınav uygulamalarından yararlanabilmeleri için eğitim-öğretim dönemi başından itibaren en geç dört hafta içinde başvurmaları esastır.

(3) Engel durumu eğitim-öğretim sürecinde ortaya çıkan, tanısı sonradan konulan veya engel düzeyi değişen öğrenciler için ikinci fıkradaki süre şartı aranmaz; bu öğrenciler, durumlarını belgelendirmeleri kaydıyla her zaman başvurabilir. Uyarlamalar, Akademik Uyarlama Kararının tebliğini izleyen ders ve sınav uygulamalarından itibaren uygulanır.

(4) Akademik uyarlama süreci öğrencinin başvurusu üzerine yürütülür; resen uyarlama yapılmaz. Ancak Birim Akademik Danışmanı veya öğretim elemanları, akademik uyarlamadan yararlanabileceğini değerlendirdikleri öğrenciyi bilgilendirerek başvuruya yönlendirebilir. Öğrencinin açık rızası olmadan süreç başlatılamaz.

(5) Öğrencinin kayıtlı olduğu dekanlık, enstitü, yüksekokul veya meslek yüksekokulu müdürlüğüne yapılan başvurular da bu madde kapsamında yapılmış sayılır ve ilgili birim tarafından gecikmeksizin ÇEÜK’e iletilir.

(6) Başvuruda ESKR veya ÇÖZGER esas alınır; geçici engel durumlarında durum bildirir sağlık kurulu raporu sunulur. Raporlar, e-Devlet veya Sağlık Bakanlığının elektronik sağlık sistemleri

üzerinden doğrulanmak suretiyle kabul edilir; öğrenciden onaylı suret veya ıslak imzalı örnek istenmez.

Değerlendirme

MADDE 6- (1) ÇEÜK; başvuruyu, öğrencinin görüşünü alarak, belgelenmiş engel durumunu ve gerektiğinde ilgili alan uzmanlarının görüşünü dikkate alarak değerlendirir ve öğrencinin gereksinimine uygun Akademik Uyarlama Önerisini hazırlar.

(2) ÇEÜK, Akademik Uyarlama Önerisini başvuru tarihinden itibaren en geç on beş iş günü içinde öğrencinin kayıtlı olduğu birime gönderir.

(3) Sağlık raporlarında, raporun hangi amaçla alındığına ilişkin ibare ile fonksiyon kaybının hangi işlere engel olduğuna dair değerlendirmeye yer verilmesi ilgili mevzuat uyarınca mümkün olmadığından, öğrenciden sınav uygulamalarına yönelik özel ibare taşıyan rapor istenmez. Gereksinim; raporda yer alan tanı ve engel düzeyi ile Yönetmelik ekleri esas alınarak ÇEÜK tarafından belirlenir.

Karar ve uygulama

MADDE 7- (1) Öğrenciye uygulanacak akademik uyarlamalara ilişkin Akademik Uyarlama Kararı, ÇEÜK'ün önerisi doğrultusunda ilgili birim yönetim kurulu tarafından alınır. Kurul, gerek görmesi hâlinde Birim Akademik Danışmanının ve ders sorumlusunun görüşüne başvurur.

(2) Akademik Uyarlama Kararı, önerinin birime ulaşmasından itibaren en geç on beş iş günü içinde alınır; öğrenciye ve ÇEÜK'e bildirilir. Uyarlamalar, kararın tebliğini izleyen ders ve sınav uygulamalarından itibaren geçerlidir.

(3) Akademik Uyarlama Kararında; uygulanacak uyarlamalar, kapsadığı ders ve sınavlar ile geçerlilik süresi herhangi bir tereddüde yol açmayacak açıklıkta belirtilir. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca, bölüm başkanlığına, ders sorumlularına ve sınav görevlilerine yalnızca uygulanacak uyarlama bilgisi bildirilir; uyarlama için gerekli olmayan hiçbir özel nitelikli kişisel veri paylaşılmaz.

(4) Ders sorumluları, bölüm başkanlıkları veya diğer kişi ve kurullar; Akademik Uyarlama Kararı bulunmaksızın kendiliğinden uyarlama yapamaz, kararla belirlenen uyarlamaları değiştiremez, daraltamaz veya kaldıramaz.

İzleme, geri bildirim ve itiraz

MADDE 8- (1) Birimler tarafından alınan Akademik Uyarlama Kararları; Çukurova Üniversitesi Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü Yönergesi uyarınca incelenmek ve gerekli geri bildirimlerde bulunulmak üzere Yürütme Kuruluna iletilir.

(2) Öğrenci, Akademik Uyarlama Kararına karşı kararın kendisine tebliğinden itibaren beş iş günü içinde başvurduğu birime yazılı olarak itiraz edebilir. İtiraz, Yürütme Kurulunun görüşü alınarak ilgili birim yönetim kurulu tarafından en geç on beş iş günü içinde karara bağlanır.

Gizlilik ve kişisel verilerin korunması

MADDE 9- (1) ÇEÜK, Birim Akademik Danışmanları ve süreçte görev alan tüm personel; öğrencilerin akademik uyarlamalarına ve engel durumlarına ilişkin bilgileri, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak gizlilik ilkesine bağlı kalarak muhafaza eder.

(2) Kurul kararlarında, yazışmalarda ve tutanaklarda zorunlu olmadıkça tanı, rapor oranı, hastalık adı ve benzeri özel nitelikli kişisel verilere yer verilmez; ilgililere yalnızca uyarlama bilgisi bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ders Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Ders uygulamaları

MADDE 10- (1) Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin ders uygulamaları nedeniyle başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik ders uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir:

- a) Engelli öğrencilerin talepleri doğrultusunda, öğrenme engellerinin kaldırılması ve öğrencilerin öğrenmeye erişimlerinin sağlanması amacıyla derslerde akademik uyarlamalar yapılır.
- b) Birim Akademik Danışmanı, ders sorumlularına eğitim-öğretim yılı başında engelli öğrencilere uygulanacak akademik uyarlamalar hakkında bilgilendirme yapar.
- c) İşlenen derslerin öğrenci talepleri doğrultusunda ses kayıt cihazı ile kaydedilmesine izin verilir.
- ç) Ders notları ve sunumları ders sorumlusu tarafından engelli öğrencilere sağlanır.
- d) Engelli öğrencilere derslerde akademik destek sağlanması amacıyla, gönüllü bir öğrencinin veya bir refakatçinin bu öğrenciye yardımcı olmasına izin verilir. Bu kişi aynı zamanda not tutucu olarak da destek verebilir.
- e) Engelli öğrencisi bulunan birimlerde mekân/derslik ataması yapılırken, öğrencinin engel durumu dikkate alınır.
- f) Engelli öğrencinin talep etmesi durumunda uygun olan dersler için kullanılan görsel ve işitsel materyallerde altyazı desteği sunulur.
- g) Engelli öğrencilerin talepleri hâlinde derslerde kullanılan video, film gibi görsele dayalı eğitsel materyallerde sesli betimleme hizmeti sağlanır.
- ğ) Kütüphanede engelli öğrencilere yönelik okuma bölümleri ayrılır; engelli öğrencilerin kitap okumak için ihtiyaç duyacağı gerekli donanımın sağlanması amaçlanır.

h) Uzaktan öğretim süreçlerinde kullanılan öğrenme yönetim sistemi ile dijital ders içerikleri, Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.2 AA düzeyine uygun olacak şekilde erişilebilir hâle getirilir. Bu kapsamda ders kayıtlarına altyazı eklenir; dijital materyaller ekran okuyucu ile okunabilir biçimde, taranmış görüntü yerine metin katmanlı olarak yüklenir; görsellere alternatif metin yazılır ve materyaller dersin yapılacağı günden önce sisteme aktarılır.

Ders muafiyeti

MADDE 11- (1) Eğitiminde zorunlu olan bir ders için engel durumundan dolayı talepte bulunan öğrencilere bu dersler, teknolojik destek aracılığıyla veya uyarlama yapılarak verilir.

Yabancı dil dersi muafiyeti

MADDE 12- (1) Temel ve ortaöğretimde yabancı dil dersinden muaf tutulmuş olup öğretim dili Türkçe olan programlarda kayıtlı işitme engelli öğrenciler; talep etmeleri hâlinde, Yükseköğretim Genel Kurulunun 12/08/2021 tarihli kararı uyarınca zorunlu yabancı dil dersi yerine ilgili kurulların belirleyeceği eşdeğer kredide bir ders alabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Engelli sınav uygulamalarından yararlanma şartları

MADDE 13- (1) Engelli bireylere yönelik sınav uygulamalarından yararlanılabilmesi için öğrencinin veya adayın ESKR ya da ÇÖZGER'inin bulunması esastır. Raporların geçerliliği, yenilenmesi ve usulüne uygunluğu konularında Yönetmeliğin 4 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

(2) Okuyucu ve/veya işaretleyici yardımı, büyük puntolu soru kitapçığı, ek süre, engelliler için ayrılmış salonda sınava alınma ile asansörü olan bina ve/veya giriş kat sınav salonu uygulamalarından yararlanacak öğrencilerin belirlenmesinde; Yönetmeliğin 5 ilâ 10 uncu maddeleri ile eklerinde yer alan tanı ve engel düzeyi ölçütleri esas alınır.

(3) Yönetmelik ve ekinde tanımlanmamış engellilik durumu veya süregelen hastalığı olan ya da tanımlananlardan farklı bir engel düzeyi bulunan öğrencilerin engelli sınav uygulamalarından yararlanma başvuruları, Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası uyarınca Senato tarafından değerlendirilerek karara bağlanır; değerlendirmede varsa emsal tanı ve engel düzeyleri göz önünde bulundurulur.

(4) Engelli sınav uygulamalarından yararlanmada ÇÖZGER yalnızca 18 yaşından küçük öğrenciler için geçerlidir. 18 yaşını doldurmuş öğrencilerin daha önce almış oldukları ÇÖZGER kullanılamaz; ancak başvuru tarihinden en fazla üç ay öncesine kadar 18 yaşını dolduran ve bu süre içinde ESKR alamayan öğrencilerin ÇÖZGER'i geçerli sayılır.

Sınav uygulamaları

MADDE 14- (1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla engelli öğrencilerin sınav uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir:

- a) Sınav görevlerinin dağıtılması sırasında, sınava katılacak engelli öğrencinin olup olmadığı göz önüne alınır.
- b) Engelli öğrenciler için mümkün olduğunca binaların giriş katlarında bulunan ve/veya erişilebilir sınav salonları planlanır; bu nitelikte bina veya salon bulunmaması durumunda öğrencinin sınav salonuna erişebilmesi için gerekli tedbirler alınır.
- c) Engelli öğrencilerin talepleri değerlendirilerek bir gün içerisinde en fazla iki sınav olacak şekilde sınav programı hazırlanır.
- ç) Sınav görevlileri tarafından sınav veya sorular ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma veya düzeltmeler ile sınav saatleri ve sınav yerlerine ilişkin duyurular, engelli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak yapılır.
- d) Gerekli durumlarda engelli öğrencilerin sınavlara bireysel olarak girmelerine imkân sağlanır.
- e) İhtiyaç duyulması hâlinde engelli öğrencilerin sınavlara yardımcı araç-gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç ve benzeri) girmelerine izin verilir. Bunun için öğrencinin, ESKR veya ÇÖZGER'i ile araç-gereç talebini içeren dilekçesini birime önceden iletmesi gerekir. Beyaz baston ve benzeri durumlarda; sınav kurallarına uygun olmak, dilekçede belirtilmek ve ibraz edilen raporda talep ile çelişen bir tanı bulunmamak kaydıyla raporda yer almayan araç-gereçler de sınav salonuna alınabilir.
- f) İhtiyaç duyulması hâlinde engelli öğrencilerin yanıtlarını bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır; görme engelli öğrenciler için sesli program yüklü bilgisayarla sınav yapılması ve işitme engelli öğrenciler için işaret dili desteği sağlanması gibi düzenlemelere, Yönetmeliğin 10 uncu maddesi çerçevesinde ilgili kurullar karar verir.
- g) Kısmi görme kaybı olan ve az gören görme engelli öğrenciler için soru kitapçığı veya soru kâğıtları, talep hâlinde 16-18 punto veya daha büyük puntolarda basılmış olarak hazırlanır.
- ğ) Gerekli durumlarda sınavlarda soruların anlaşılabilirliğini artırmak amacıyla görsel öğeler kullanılır.
- h) İhtiyaç duyulması hâlinde engelli öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili bölümün terminolojisine hâkim okuyucu-işaretleyici görevlendirilir. Görevlendirilecek kişilerde Yönetmeliğin 11 inci maddesinde belirtilen nitelikler aranır; bu kişiler sınav öncesinde engellilere yönelik sınav uygulamaları hakkında bilgilendirilir ve sınav kurallarına uyacaklarına ilişkin taahhüt belgesi imzalar.
- ı) Engelli öğrencilerin sınavlara engeli ile ilgili olan ilaç, tıbbi malzeme veya sıvı ile (insülin pompası ve benzeri) girmelerine izin verilir.

- i) Gereken durumlarda öğrenciye sınavda ek süre verilir. Ek süre; sabit bir oran olarak değil, öğrencinin bireysel gereksinimi ile sınavın içeriği ve toplam soru sayısı göz önünde bulundurularak Akademik Uyarlama Kararı doğrultusunda belirlenir ve sınavdan önce öğrenciye duyurulur. Verilecek ek süre, Yönetmeliğin 6 ncı maddesi uyarınca sınavın toplam süresinin %15'inden az, %30'undan fazla olamaz. Ek sürenin öğrencinin gereksinimini karşılamadığı durumlarda; 16 ncı madde kapsamında sınav süresinden sayılmayan ara verilmesi, sınavın bölümlere ayrılarak uygulanması veya 15 inci maddedeki alternatif sınav formatlarından yararlanılması gibi ek tedbirler Akademik Uyarlama Kararında belirlenebilir.
- j) Görme engelli öğrenciler için şekil, grafik ve tablo içeren sorular; sesli betimleme, dokunsal (kabartma) materyal veya eşdeğer güçlükte sorular ile uyarlanır.
- k) Özgül öğrenme güçlüğü (disleksi, disgrafi ve benzeri) olan öğrencilerin sınav kâğıtlarının değerlendirilmesinde; ölçülen yeterlik yazım kurallarına ilişkin olmadıkça, yazım ve imla hataları öğrencinin aleyhine değerlendirilmez.
- l) Okuyucu yardımı alan görme engelli öğrencilerin soru kitapçığına bakmasına, işaretleyici yardımı alan öğrencilerin ise işaretlemeyi kendilerinin yapmasına izin verilmez. Büyük puntolu soru kitapçığı uygulamasından yararlanan öğrencilere ayrıca okuyucu yardımı verilmez.

Alternatif sınav formatları

MADDE 15- (1) Kişinin engel türüne ve engelinin düzeyine göre, Akademik Uyarlama Kararında belirtilmek kaydıyla aşağıdaki alternatif sınav formatlarından biri veya zamanla geliştirilebilecek başka bir yöntem kullanılabilir:

- a) Okuyucu yardımı, akran desteği veya bölüm öğretim elemanlarından birinin yardımı,
- b) Yazıcı (işaretleyici) yardımı,
- c) Ses kaydı, bilgisayar, hesap makinesi kullanımı,
- ç) Braille formatı,
- d) Sınav kâğıdının daha büyük puntoda basılarak sunulması,
- e) Öğrencinin görüşü alınarak sözlü sınav yapılması.

Sınavda ara verilmesi

MADDE 16- (1) Engelli öğrenci, durumunu önceden birimine bildirmesi şartıyla sınavda engeli ile ilgili ihtiyacını (diyabeti olan öğrencinin ilaç almak, yiyecek veya su ihtiyacını karşılaması ya da ağrı veya psikiyatrik sorunlar nedeniyle ilaç tedavisi altında olan engelli öğrencinin dinlenmesi veya ilacını alması gibi) gidermek amacıyla ara talep edebilir. Bu süre sınav süresinden sayılmaz ve sınav süresinin %10'unu geçemez.

(2) Engelliler için ayrılmış salonda sınava alınan öğrencilere; sınav süresince şeker düzeyini ölçme, ilacını kullanma, oksijen tedavisi alma veya tualete çıkma gibi zorunlu hâllerde Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca izin verilir ve bu hâllerde birinci fıkradaki oran sınırı uygulanmaz.

Sınava hazırlık destekleri

MADDE 17- (1) Engelli öğrencinin sınavlara hazırlanabilmesi için ders notları önceden verilir; öğretim elemanı bu notların, görme engelli öğrenciler için ses kaydı, işitme engelli öğrenciler için yazılı çıktı, kısmi görme kaybı olan öğrenciler için büyük punto ile çoğaltılmış biçimde sunulmasına özen gösterir.

Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik uygulamalar

MADDE 18- (1) OSB tanısı bulunan öğrenciler için, öğrencinin bireysel gereksinimleri doğrultusunda Akademik Uyarlama Kararı ile aşağıdaki tedbirlerden uygun olanlar uygulanır:

- a) Az uyaranlı, sessiz veya bireysel sınav salonu sağlanması,
- b) Sınav yeri, saati ve düzenine ilişkin değişikliklerin öğrenciye makul bir süre önce yazılı olarak bildirilmesi ve sınav sürecinin öngörülebilir kılınması,
- c) Sınav yönergelerinin ve soru ifadelerinin; içerik, kapsam ve güçlük düzeyi değiştirilmeksizin açık, somut ve doğrudan bir dille yazılması; mecazlı, örtük veya çok aşamalı yönergelerden kaçınılması,
- ç) Yönetmelikte belirlenen sınırlar içinde ek süre verilmesi ve 16 ncı madde kapsamında ara talep edebilme imkânı tanınması,
- d) Dersin temel öğrenme çıktıları ile ölçme ve değerlendirmenin geçerliği korunmak kaydıyla, sınav formatının (yazılı, sözlü, çoktan seçmeli, uygulamalı ve benzeri) öğrencinin iletişim özelliklerine uygun biçimde uyarlanması,
- e) Duyusal hassasiyetlere yönelik olarak sınav güvenliğini zedelemeyen araç-gereç (gürültü önleyici kulaklık ve benzeri) kullanımına izin verilmesi,
- f) Sınav görevlilerinin, 9 uncu madde çerçevesinde öğrencinin tanısı paylaşılmaksızın, uygulanacak uyarlamalar hakkında önceden bilgilendirilmesi.

(2) OSB tanısı bulunan öğrencilere ders materyallerinin mümkün olduğunca yapılandırılmış, görsel öğelerle desteklenmiş ve önceden erişilebilir biçimde sunulmasına özen gösterilir; ders ve sınav takvimindeki değişiklikler önceden duyurulur.

Akademik uyarlamanın sınırları

MADDE 19- (1) Öğrencinin özel gereksinimleri duyarlılıkla dikkate alınır. Akademik uyarlamalar; ölçme ve değerlendirmenin geçerliğini ve güvenilirliğini, dersin/programın temel öğrenme çıktılarını ve akademik yeterlilikleri değiştiremez.

(2) Engel durumunun zorunlu kıldığı ve Akademik Uyarlama Kararında yer alan uygulamalar hariç olmak üzere aşağıdaki uygulamalar akademik uyarlama olarak yapılamaz:

- a) Sınav sorularının, soru havuzunun veya cevap anahtarının öğrenciye sınavdan önce verilmesi,
- b) Sınav kapsamının veya başarı ölçütlerinin, dersi alan diğer öğrencilere göre azaltılması ya da farklılaştırılması,

c) Akademik Uyarlama Kararı bulunmaksızın kişisel takdire dayalı uygulamalar yapılması.

(3) Yapılacak uyarlamaların, engellilik durumunun zaruri kıldığı düzenlemelerin ötesine geçerek dersi alan öğrenciler arasında ayrımcılığa neden olacak bir muafiyete dönüşmesine izin verilmez.

Geçici engel durumu

MADDE 20- (1) Sınav tarihine kadar geçici engel durumunu belgeleyen öğrenciler hakkında, raporun niteliği ve teslim süreleri dikkate alınarak bu Yönerge hükümleri uygulanır.

(2) Geçici engeli olan öğrencilere; talepleri hâlinde sınavlarda uygun oturma düzeni, giriş katında veya erişimi kolay salon, 16 ncı madde çerçevesinde sınavda ara verilmesi ve sınav programının sağlık durumuna uygun planlanması gibi kolaylıklar sağlanır.

Özel yetenek sınavları

MADDE 21- (1) Özel yetenek sınavları, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve/veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından belirlenen usul ve esaslara göre yürütülür. Anılan usul ve esaslarda yer almayan durumlarda bu Yönerge hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 22- (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hâllerde; Yönetmelik, Çukurova Üniversitesi Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü Yönergesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri ile Senato ve ilgili birim kurul kararları uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 23- (1) 26/02/2019 tarihli ve 04/01 sayılı Senato Kararı ile kabul edilen Çukurova Üniversitesi Engelli Bireylere Yönelik Eğitim-Öğretim ve Sınav Uygulamaları Yönergesi, değişiklikleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 24- (1) Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25- (1) Bu Yönerge hükümlerini Çukurova Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senatonun

Tarihi	Karar Sayısı
25/08/2026	10/10